

Gang for alle og aarligt, som der er Tale om, vil det dog kun være bestemt til at udsende en Snes Lærerinder om Aaret, og saa vidt jeg ved, uddannes der nu over 100 Lærerinder aarligt. Det er altsaa kun en Femtedel i det højeste, der er Tale om. Naar man saa endda vidste, at denne Femtedel vilde være de mest trængende, men det er højst usandsynligt, at det netop vil være de mest trængende, som ville komme paa Statsanstalten. Det er ingenlunde de mest trængende, der komme paa Statsseminarierne for Mænd. Men de mest trængende siges netop som oftest at stude Genvej gennem den private Forberedelse og særlig gennem den uheldigste private Forberedelse, ved en Kursuslæsning, der i Løbet af et Aar pudser dem af til Eksamen. Det er netop de allerdaarligst stillede, der ere fristede til at gaa den Vej. Selv om vi fik oprettet et saadant Statsseminarium som dette, er det slet ikke sagt, at det blev de fattigste, der kom der. Jeg vil endda snarere tro, at det vilde blive de forholdsvis velstillede; thi Seminariet maatte optage sine Elever efter en Prøve, og det vil, saa vidt jeg kan se, være uforvarligt fra Seminariets Standpunkt ikke ved denne Prøve at lægge Hovedvægten paa den Dydighed, Eleverne vise. Men de, der ere udgaaede fra forholdsvis godt stillede Samfundslag, ville have Forspringet, idet de som Regel ville have en bedre Uddannelse end dem, der komme til denne Optagelsesprøve fra de fattige Hjem. Jeg tror derfor ikke, at dette Statsseminarium paa dette Punkt vil hjælpe noget nævneværdigt. Jeg tror, vi kunde gøre noget andet, der langt bedre vilde kunne hjælpe de fattige: nemlig forsøge den Understøttelse, der gives til dem, der forberede sig ved de private Anstalter, forsøge den ikke saaledes, at der bliver saa farlig mange flere Portioner end nu, men saaledes, at Portionerne blive større. Jeg tror nemlig ikke, at man skulde lægge an paa at give ret mange flere Portioner, da jeg frygter for, at man paa det Omraade, som paa saa mange andre, ad den Vej skal løkke alt for mange ind paa en saadan Bane; men hvis man derimod gør Portionerne nogenlunde anstændige, vil man netop kunne hjælpe de fattigst stillede, til at de med No kunne faa deres Forberedelse paa en saadan Anstalt, og der kan desuden knyttes den Betingelse til, at de søge deres Forberedelse gennem Anstalter, der give Garanti for, at de saa en fyldestgørende Forberedelse. Af den Grund ser jeg altsaa heller ikke, at det ny Statsseminarium er nødvendigt. Der er dernæst den tredje

Grund, at det skulde være en Normalanstalt. Nu have vi 4 Statsseminarier for Mænd, der alle 4 ere Normalanstalter: men jeg tror alligevel ikke, at man kan sige, de have haft en saa overordentlig Betydning i saa Henseende over for hele Seminariuddannelsen, og vi se jo, at der fra sagtyndig Side er rettet overordentlig stærke Angreb paa dem netop i deres Egenstabs af Normalanstalter. Man har sagt, saaledes som det forleden blev udtalt af Professor Kroman i „Pædagogisk Selskab“, at det i Virkeligheden var en forfærdelig Ødslen med Penge, som vi have gjort os skyldige i, naar vi underholde 4 saadanne Normalanstalter. Det vilde være tilstrækkeligt, naar man havde een, men det skulde saa ogsaa være en, som var virkelig godt udstyret i alle Henseender, haade med Hensyn til Lærerekræfter og med Hensyn til Materiel, i alle Henseender en Anstalt, der efter hans Mening maatte hæve sig betydelig over dem, vi nu have. Man har tidligere bebrejdet Folketinget saa stærkt, at det har talt om at nedlægge Statsseminarierne. I Fjor ved Seminarielønningslovens Behandling kom Tanken herom ogsaa op igen, men der var ikke Tale om, at noget saadant kunde gennemføres. Nu er det højst mærkeligt at se, at der fra sagtyndig Side paa Stolevæsenets Omraade rejses Krav i samme Retning. Jeg ved ikke bestemt, hvad jeg skal sige dertil, men jeg vilde gerne se denne Tanke noget nærmere udformet. Jeg vil sige, at der var een Ting, jeg ikke paa nogen Maade kunde være enig i, det er, at en saadant Anstalt absolut burde ligge i eller ved København. Der blev sagt, at det ellers var umuligt, at der kunde være noget aandeligt Liv paa en saadan Anstalt. Det tror jeg er set med vel københavnske Øjne. Man har sagt, at paa en Anstalt, der laa 3 Mil nord eller syd for Vøgtor, kunde der ikke være noget aandeligt Liv. Derom tænker jeg: ja, det er jo muligt; men jeg ved dog, at der har været et stærkt aandeligt Liv paa Sneksted Seminarium og paa Ranum Seminarium (Afbrudelse: Og paa Telling)... ja, men jeg nævner særlig de to, der sigtedes til — paa en Tid, da en Mand som L. Chr. Møller var Forstander, og derfra er der udgaaet en Skare af meget dygtige Lærerekræfter til Landet, saaledes at man ikke uden videre kan sige, at det er ikke muligt, for det er virkelig, at der har været rigt aandeligt Liv paa disse Steder. Overhovedet kommer det naturligtvis ved saadanne Anstalter væsentlig an paa, hvad det er for Mænd, der styre dem, meget mere end paa, hvor de ligge. Naar imidlertid